

ان الدین عند الله الاسلام

بوسنه ربیع اول باشی پنجشنبه مولد نبی علیه السلام اون ایکنچی
کونی دوشنبه کونیدر الله تعالی هر بنده گه دین محمدی برابر نده
شکر نصیب ایلیه.

الدین والادب

نامنده ۱۳۲۴ هـ
۵ صفر الخیر

آیده ایکی مرتبه نشر ایدلور

مجله اسلامیه در

۱۳۲۶ هـ غره ربیع الاول
۱۹۰۸ ۱۹ مارت

محرر وصاحب امتیازی :
ملا عالم جان البارودی.

خارطیه مطبعه
قزان.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیت ۳۸ سورۃ النساء

الرِّجَالُ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ حَفِظَاتٌ لِلْغَيْبِ
بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا
تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنْ كَانَ عَلِيَا كَبِيرًا *

ترجمه:

ایرلر خاتونلر اوزره خواجه لردر (بوی صونارغه تیوشلی ناظرلر
شول سبیدن که) الله (طبیعتلری سارتین خلقنک) بعضلرینی
(ایرلرنی) بعضلرینه (خاتونلرغه) آرتق قیلغان (بس آنلر باش بولورغه
یراقلیراقلردر) وایرلر (خاتونلر ایچون) ماللرندن صرف ایملر (آنلرنی
تویدرالار کیوندره لر)

بس یخش
ساقلاوی، (و آن

یوقلقنده ایرلر
باش تارتولار
سوزلر برله

(توشا کلرنک
(بوده فائده
ایمگاتماسدای

آنلرغه زیان
کتور منکن
خاتونلر نکرده

بلند و الوغ
امام اب
ورازی و ساء

نقباء انصاردر
(باش تارتوی
اوزی یا که

رسول الله صلی
اینوب سعد
آنکلر تمش

نیلاگان ایدم

بس یخشی خاتونلر بوی صونغو چیلردر ودخی الله نك آنلرنی
 ساقلاوی، (و آنلرنك مشقتلرینی ایرلرینه یوکللاوی) برابرنده آنلر ایرلری
 یوقلقنده ایرلرینك ماللرینی ویوزلرینی ساقلاغو چیلردر * ا اگر خاتونلرنك
 باش تارتولارندن (سزنی طنکلاماولرندن) قورقسانکز آنلرنی (یخشی
 سوزلر برله) وعظلانکز، صونکره (وعظ فائده ایتسه) یتاقلرنکزده
 (توشا کلرنکزده) آنلرنی تاشلاب تورنکز (اوپکا کور ساتوب قورقوتنکز)
 (بوده فائده قیلیمسه قورقوتو ایچونگنه) آنلرنی اورنکز سوقنکز (لکن
 ایمگاتماسدای وقاناتماسدای روشده گنه) * ا اگر سز گه بوی صونسالار
 آنلرغه زیان یولینی ایزلامنکز (بر یاق برله ده آنلرغه زیان وکیهچک
 کلتور منکز) البته الله تعالی هر کمدن بلند والوغدر (اوزنکزی
 خاتونلرنکز دن بلند والوغ کورو برله آنلرغه ظلم قیلسانکز سزدن
 بلند والوغ بولغان الله تعالی نك قهرینه و آچیغینه دوچار بولور سز) *

سبب نزول

امام ابن جریر طبری نك توری طریق برله روایتینه وز مخشری
 ورازی وسائرلرنك نقللرینه بناء بو آیتنك نزولینه سبب بویله اولمشدرکه:
 نقباء انصاردن سعد بن الربیع رضی الله عنه خاتونی حبیبه گه نشوزی
 (باش تارتوی سببلی) صوقمش علی قول یوزنده اثری قالمش خاتون
 اوزی یاکه آتاسی رسول الله صلی الله علیه وسلم غه شکایت ایتدکنده
 رسول الله صلی الله علیه وسلم قصاص حکمینه میل ایتمش ایسه ده اشبو آیت
 اینوب سعد بن الربیع نك اورمقی ظلم دگل بلکه حقلی ایدکینی
 آنکلاتمش. رسول الله صلی الله علیه وسلم من بر اشنی (قصاص قیلدرونی)
 نیلاگان ایدم الله باشقه نی تیلادی البته الله تیلانگان خیردر دیواعلان ایتمش *

ايضاح

الله تعالى بو آيتك بندگانك حسن معيشتلري وعائله لرينك انتظاملري
وسعادتلري ايچون فائده لي بولغان الوع حكمتلر آنكلاتقان

(۱) ايرلرني خاتونلر اوزره « قوام » ديو آتاغان. عربلر بر اشد
خواجه لق ايتكوچي، و اول اشد سوزيني (امر ونهيني) يورتكوچي،
كرك ويراغني يتوشدرگوچي كمنهني قائم بامر كذا، و مبالغه صيغه سي
برله اقيوم، قوام ديورلر

ايرلرگه قوام ديوب آتاب آنلرني خاتونلرغه طبيعي و فطري بولغان،
هر قايو طبع سليم و تجربه صحیحه اربابي درست تابقان، و شونك
اوزره عمل قیلا كلگان خواجه لقلريني و امر و ناهي بولولريني و آنلرني
حركات و سكناتلرنده ناظر بولولريني درست كور و ب قرار و يرگان
و مساهله ايتكوچيلر حقنده تنبيه و تعليم ايتكان و شول نظام و قاعده نك
رضاء الهی غه موافق ايدكيني آچيق بلدرگان *

(۲) ايرلرني خاتونلر اوزره قوام بولمقلريني عقل و حكمتكه موافق،
ايشنك روش و فطرتينه مناسب ايدكيني آنكلاتور ايچون ايكي جهت
برله ايرني خاتوندن فضيلتي و رجحاني بارلقيني بلدرگان *

(۱) الله تعالى اير جنسینی طبيعتلرنده، نفس خلقتلرنده خاتونلردن
آرتق ايتمشدر. بناء عليه قوة بدن، عقل، تدبير، احتياط، صبر و تحمل،
شجاعت كبی فضائل ايرلرده آرتقدر (۲) نادر بولغان عكس حال ايچون
حكم يوقدر « الرجل خير من المرأة » مثل مشهوری هر عاقل
طرفندن قرار و يرلمش قاعده كليهدر *

نبوت و امامت كبری و صغری، خطابه عامه، حدود و قصاصده

شهادت و قضاء و تطليق كبی عقل كامل و حسن تدبير گه محتاج بولغان الوغ
مسئله لر ایر لر گه تخصیص ایدلمشدر. بس ایر و خاتون و بتون
عائله ایچون اصلح شول که ایر خواجه و مدبر و مطاع، خاتون مطیعه
بولسون * (۳)

(ب) ایر خاتون ایچون مال صرف ایتکان، مهر ویرگان و مدة
الحیات صرف ایتمکده در خاتوننک قوناقی، یمکی، کیمکی ایر اوستوننک در
ایر منعم و محسن و صاحب حق، خاتون آننک نعمتی و منتی تختنده در
صاحب نعمت نك بیوکلکی و خواجه لقی و مخدوملگی صاف و جدان اقتضاسی
بولغان بر حالدر *

پس هر ایکی یاقدن ایر ننگ خاتون اوزره قوام ایدکی بیک
آچیق آنکلانادر *

«تنبيه» ایر ننگ قوام ایدکی یا لغوز الله نك «الر جال قوامون علی النساء»
دیگان قول شریفی برله ده آنیق بلنه و هر مؤمن ایچون اعتقادی لازم
کورله و مع ذلك الله تعالی اوزینک فضل و حکمتندن حکم مذکورنک
سبب و فلسفه سینه اشارت ایدوب بما فضل الله الآیه دیوب هر اشنی
عقلی ایر شوردای بولغانده حکمتی و فلسفه سی برله آنکلاو اولی و اعلی
ایدکینه سوق ایتمشدر *

و حکم مذکورنک ده باشقه احکام اسلامیة کبی فطری و طبیعی ایدکینی
مخالفی عقل و فطرت دگل ایدکینی بلدرمشدر والحمد لله علی ذلك

(۳) ایر ننگ خواجه و مدبر، خاتون تابعه و مطیعه بولمق بر سینی
مالك و آخرینی ملوکة قیماق دگلدر خاتون اوز نرسه سینه مالکة مستقله در
شرعی - مستثنی بولغان ماده لردن ماعداده - سیاسی ملک و بلدی حقلرده
ایر برله برابر در امیر ورعیه قیاسلر نچه در *

یرنک انتظاملری
لاتقان

عربلر براشده
یورتکوچی،
مبالغه صیغه سی

فطری بولغان،

بقان، و شونک

رینی و آنلرنک

قرار ویرگان

طام وقاعده نك

کمتکه موافق،

ون ایکی جهت

ان *

رنده خاتونلردن

ل، صبر و تحمل،

کس حال ایچون

ری هر عاقل

حدود و قصاصه

(۳) الله تعالى خاتون جنسينك ضعيفلكينه وناقصلكينه رحمت بوزندن آنلرني
 آغر كلورك طشقى خدمتلردن والوغ مشقتلردن ساقلاب نفقه لريني
 وهمه كرك ويراغلر يني اير مويينه سالغان وآنلرني معيشتنك مشقتلردن
 ايوده اوتالوب بتارداي ينكل الشيني گنه ويرگان *

يخشى خاتونلر البته بو قانون طبيعى ونظام شرعيني رعايه
 ايدرلر ايرلر آنلرغه كوره آرتق وبيوك در جهده بولدقلر يني وآنلر
 طرفندن انفاق وانعام ايدلدكلر يني يخشى بلب ايرلرينه وفا ايدرلر
 وآنلرنك ماللر يني وامانتلر يني - خاتون اوزيده شول جمله دن - يخشى
 ساقلارلار * اگرب خاتون بويله بولمسه قانون الهيدن چيقغان وتيوشنچه
 تنبيه واصلاح ايدلور كه احتياجلي در جه كه اينگان بولور *

(۴) خاتونلر طرفنده نشوز (اطاعتسزلك) بلونسه آنلرنك نشوزلر ينك
 واوزلر ينك در جهلرينه كوره ايرلري طرفلر نندن جزا ويرلمك تيوشليدر
 وشول جزا ويرور وشيني الله تعالى آنكلاتقان وسؤ استعمالكه بارماسونلر
 ايچون اولچاو قويغان

«تنبيه»: ايرلرمكن قدر صبر وعفو برله معامله ايتمليدر، خاتون
 عيبينى كوروده آشوقماسقه تيوشدر، صبر قيله توروبك خاتونلر ده نشوز
 واطاعتسزلك وفلان بولسه قرآنده ايتولگان وتوبانك ايضاح ايدله چك
 روشده معامله تيوشلى بولور *

اما اير طرفنده آرتق قزولق وظلم ومخالفى شرع حركت بولوب
 بو صورتلر ده خاتون بوى صونماسه وآنك ظلمينه راضيه بولمسه قارشيلق
 واطاعتسزلك بولمايدر *

خاتونلر ده قارشيلق تربيه لرينه وآبرويلرينه كوره دورت درجه

بولورغه ممكن

(۱) بيو شافلق
 معيشت كو
 لذتيده آزال
 بور چلى ق
 وصلاح اير
 ايتدر
 نوزاتور
 ب)
 نفرت ك
 اوپكالاد
 ايتماك
 نوبه قيد
 دوام ايت
 صوقماس
 ز
 فائده
 واوشبو
 اشانغا
 اوزيند
 قيلماس
 نكاح
 بينهما

(ا) باش مرتبه ده خاتونده اخلاقسزلق كورلسه، قارشيلق سيزلسه
 يمو شاقلق برله وعظ ونصيحت قילו تيوشليدر * خاتون اطاعتلى بولمغانده
 معيشت كونكلسزلنور، دنيا راحتى يوقالور، بالالار ضررلنور، عبادت
 لذتيده آزالور، الله تعالى ايرنى الوغ وخواجه، خاتوننى كوچك واطاعتكه
 بور چلى قيلغان ديمك كى بيخشى سوزلر سويلر اوزينك سودكيني
 وصلاح ايستادكيني بلدرر *

ايرنك اوز وعظى برله گنه اش توزالماسه باشقه يقينلرندن نصيحت
 ايتدرر نچو كده اشنى طعمسزلكگه اير شدرماي جزا مرتبه سينه قالدردماي
 توزاتور گه تر وشور *

(ب) خاتونينه هيچ بر طريق برله وعظ ويخشى سوز فائده ايتماسه
 نفرت كورساتور آندن توشا كيني آيورر برابر قونماس، اوزينك
 اوپكالا كيني وخاطرى قالدقيني بلدرر * انصافلى وايرى برله معيشت
 ايتما كچى بولغان خاتون البته اوشبو قدر برله آينور بو آغرلقغه توزماس
 توبه قيلور *

(ج) اگر بونفرت برله ده آينوماسه هنوز شول نشوزنده وقارشيلغند
 دوام ايتسه عارلندرر وخوارلندرر روشده گنه اورر وصوقار لکن يوزينه
 صوقماس وهم جراحت ياساو مرتبه سينه كلتورماس *

نكاحنى ساقلاو اميدى ايله مصالحه نك قرآن ايتكان طريقى واينك
 فائدهلى روشى اوشبودر * قايو مرتبه ده بولسه ده بو روشدن چيقو
 واوشبو چيكدن آشو الله تعالى قويغان قانوننى بوزو وآنك حكيمى تاشلاودر *
 هر كمدن بلند وقوتلى اللهنى بيخشى تانوغان وآنكا تيوشلى روشده
 اشانغان كمنه البته الله دن قورقورغه، وتيوشلى چيكدن چيقماسقه،
 اوزينك آزماز بولغان كوچينه وخواجه لقينه مغرور بولوب ظلم وتعدى
 قيلماسقه تيشليدر *

(د) اگر خاتون مذکور روشلى علاج وجزالر برله توزالمسه آرارلنده غى
 نكاحنك دوامى شبههلى بولسه بو آيتدن صونك كله چك وان خفتم شقاق
 بينهما الآية آية شريفه سيله معامله ايدلور *

زندن آنلرنى
 ب نفقه لر ينى
 مشقتلرندن

مى رعايه

ينى وآنلر

رفا ايدرلر

ن - بيخشى

ن وتيوشنچه

شوزلر ينيك

ك تيوشليدر

بارماسونلر

در، خاتون

لر ده نشوز

ايدله چك

كت بولوب

سه قارشيلق

ورت دره

باب النساء

خاتون وقز نك حجاب وستر لرينه، تعليم و تربيه لرينه و اير لر نك
آنلرغه نسبتلرى و معامله لرينه متعلق الدين والادب نك تورلى سانلرنه
يازلمش آيات و احاديث دن و كتب فقها و آثار فلاسفه نك ايضاحلر ندىن
آنكلانمش مسائلنك خلاصه سى اشبوكه :

(۱) بلاغتكه ايرشكان خاتون وقز نك يوزندن وقولندن (وآياقندن)
باشقه اعضاسى آچيلماق و نامحرم بولغان اير ذاتينه كورلمكى درست دگل
(۲) اير لر آلدنك (ادب سز لر نك) كونكللر ينى بوزاردای و نفسلر ينى
قوزغاتوردای (فتنه چيقارردای) روشده قوبشيلانوب و قيلنچاقلانوب
سويلاشولرى درست دگل

(۳) قابلاوده ضرورت بولمغانده يوزلرى آچيق بولو فى نفسه
هرام دگل ولكن اير لر نك يمانلقندن و كوزلرى بوزلدقندن سنت
و حكمت احتياط يوليني كورساتمش و قابلانونك اصلح ايد كيني بلدر مشدر *
بناء عليه حاجت وقتده اير لر گه كورنوب عادى روشده حاجت
قدرلى سوز ينى سويلمك و كر كيني اوتامك درستدر وهم اشانچلى
(قائيشلر كى) اير لر گه - خصوصا بر عائله خلقنده ساچ - و موين كى
مواضع زينتنى قابلاو شرطى برله كورنسه درستدر *

(۴) فتنه احتمالى قوتلى، كوز بوز قلقى آنيق بولغانده يوزنى قابلاو
واجبدر آچو درست دگلدر * خصوصا نكاحلى خاتون نكاحى سببلى

اوز ينى ز
كوزنى ل
زوجينه خ
(۵)
بولمسه ده
(۶)
وحيات
حه
(۷)
يمان كو
خا
كوزلر
۸
آبور ما
رعايه لر
ملكلى
۹
آنكلى
وبالالر
هاصل
خاتونلر
بن
تعليملر

اوزینی زوجینه تخصیص ایتدکندن صونک کورکام یوزی برله اجنبی
کوزنی لذتلندرمکی، تملی سوزی برله اجنبی کونکلنی خوشلاندرمقی
زوجینه خیانت ونکاحینه بر نوع جنایتدر *

(۵) نامحرم ایر برله اولافک بولمقی - کورنو وقاتشو وسویلاشو
بولمسهده - درست دگلدر *

(۶) فطرت و شریعت اقتضاسنچه ایرلر خاتونلر استونده ناظر مدبر
و حیات حوایجلرینه متکفل بولدقلرندن اطاعت واحترام خاتونلر طرفینه،
حمایه و شفقت ایرلر طرفینه یوکلانمشدر *

(۷) ایرلرنک خاتون و قز یوزینه باقمقلری درست دگل خصوصاً
یمان کوز برله باقو آچیق حرامدر *

خاتون و قزننک یوزلری آچیق بولوغه کوره آنلر طرفینه ایرلرنک
کوزلری آچیلمقی و باقمقی کوب درجهده آرتق گناه و حرامدر *

(۸) خاتونلر دنیا و دین اشلرنده - قرآن استثناء قیلغان ساناولی
آیورمه لردن باشقه - هر اشد ایرلر گه برابر ایرلرنک حیاتلرنه
رعایه لری تیوش و اعانه لری ضرور بولغان یولداشلریدر ایرلرنک
ملکلی و خادم لری دگلدر *

(۹) دیننی بیخشی بلمک، دنیا اشلرنده اوز حقلرینی ساقلار قدرلی
آنکلی بولمق، داخلی بولغان حوایجنی تورغوزوردای بولمق،
وبالارینی تأدیپ و تربیه، و تربیهده نظارت ایدر قدرلی معرفت و اخلاق
حاصل ایتمک خاتونلر اوزرهده لازمدر بلکه بو صونکفی قسمنده
خاتونلر بیکرک بورچلیلردر *

بناء علیه قزلرغه باش واورته درجه دینی و اخلاقی و فنی
تعلیملر و یرمک و خاتونلرغه مخصوص صناعتلر اوگرتمک لازمدر *

ایرلرنک

سانلرنه

باخلرندن

و آ یافتندن

درست دگل

نفسلرینی

نچاقلانوب

و فی نفسه

قندن سنت

بلدرمشدر *

شده حاجت

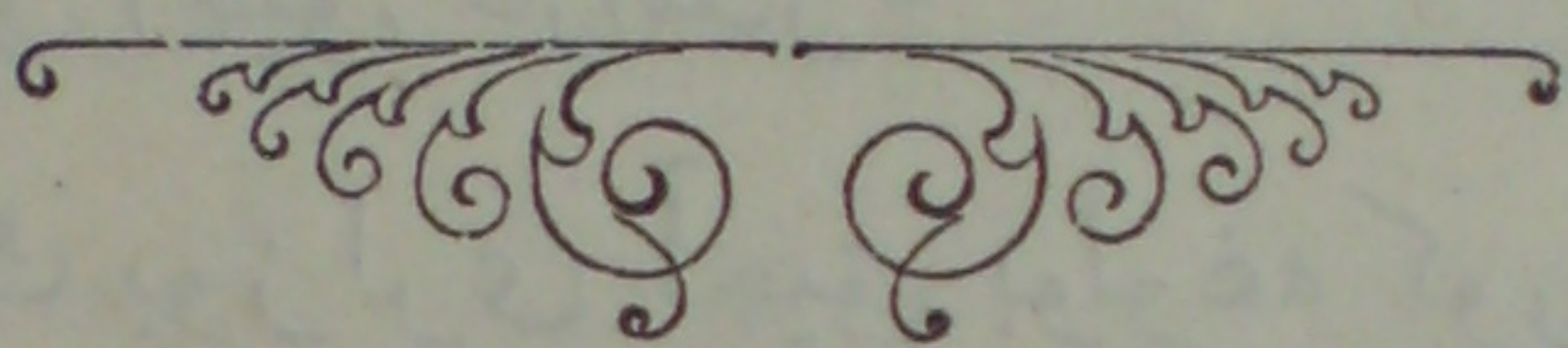
م اشانچلی

و موین کبی

یوزنی قایلار

(۱۰) خاتون و قز تربيه لرنده و طريق معيشتلر نده چن درست و عاقبت جهتندن خوفسز بلکه فائده‌لی روش دليل شرع و برهان عقل اقتضاء ايتکان روشدر شرع شريف و عقل صحيح و راستک بطلان و هلاکدن باشقه بر نرسده یوقدر * بولسه هوای شبا بدن و ایفای شهوتدن عبارت سفاهتدر *

مواد مذکوره هر بصیرتلی عالمگه، و مجله‌نی آنکلاو نیتی ایله مرتب اوقوغان هر مسلمانغه آچیق ظنيله بو مقامده برم برم سند و روایت ذکر ایدلمدی اگر حقیقه شبهه توتقان آدم بولسه حجت تورغوزمق مجله‌نک و وظیفه سیدر *

معلملر مَرَبیلر بولسونلر

معلملر ملتنگ یوقارغی درجه ده گی قدر لی آدم لری ایدکی ۳ نچی سان مجله ده یازلمش ایدی ولکن بعض ایضا غه احتیاج قالدقندن علاوه ایدله درکه: حقیقی تعلیم تربیه و تأدیبر، حقیقی معلم مَرَبی و مودبدر
 آچیقراق: چن تعلیم یالغوز فننگ قواعدینی سویلمک و شاگردکه بلدر مک دگلدر بلکه شول قواعد اوزره اش قیلدرمق و شاگردننگ شول قواعدکه متعلق مناسب بولغان قوه سینی بالفعل عملگه کلتور تمکدر *
 بالانی و شاگردنی علم و فن اقتضاسنچه عمللرین قیلدرونی تربیه و تأدیپ دیو تعبیر ایدله در و شول روشلی قیلغان معلمنی چن مَرَبی و مودب دیوله در *

مثلا علم نحو او گرتمک يا لغوز «کل فاعل مرفوع» فاعله سینی بلدرمک
 و یادقه آلدرمق دگل بلکه شا گردنی سویلگان و اوقوغان وقتنک هر قایو
 فاعلنی مرفوع ایتوب اوقوغه عادتلندر مکر بر معلم بر شا گردکه فاعله
 مذکورهنی کوب تورلی دلیلر و شاهدلر بر له بلدر و بک عبارتند فاعلر نی مرفوع
 اوقورغه کوندره آغان بولمسه حقیقه قاعده مذکورهنی او گرتکان بولمای *
 اوشانداق علم فقهدن قرآه قرآندن باشقه نماز درست دگل، یا که
 تحیات اوقو نمازده واجب دیو مسئله بلدرسه ولکن قرآن و تحیات
 بر له نماز اوقوغه کوندر مسه (کوندر رگه تر شماسه) اول مسئلهنی
 حقیقه او گرتکان بولمای * هر بر علم و فن مسئله سی اوشبو روشده در
 اعتقاد بابنده هم اوشبو قیاسچه در. ایمان او گراتو ایمان شرطنک یازغانچه
 بش اون سطرلی (یوللی) سوزلرنی بیکلاتو (یادقه آلدرو) دگل یا که
 مسلم، نصرانی، یهودی، مجوسی همه سی بلگان روشچه اسلام ننگ باشی
 اللهنی بر بلو و محمد علیه السلامنی «حق پیغمبر بلودر» دیو او گرتمک
 بر له ایمان او گراتو بولمای * بلکه شا گردنی الله ننگ بر لگینه و محمد
 علیه السلامنک حق پیغمبر ایدکینه اشاندر سین و آننک کونکلینی
 شول مسئله گه تمام باغلاتسین شول وقتده ایمان او گراتکان بولور *
 خلاصه سی: هر علمنی تیوشلی بولغان عملی، مقصود بولغان ثمره سی
 بر له، عبارة فن اوزره ایتکانده هر علمنی تطبیق ایله او گرتمک تیوشدر
 شول وقتده غنه چن او گراتو چن تعلیم بولادر شول روشلی بولغان غنه
 تعلیم شرعا و عقلا شرافتلی وظیفه، حرمتلی درجه و رتبه بولادر
 شا گردلر گه و ملتکه شول وقتده غنه اینک الوغ فائده ایرشدر و بولادر
 شول روشلی تعلیم ایتکان معلم وارث نبی بولور غه ممکن بولادر *

چن درست
 برهان عقل
 و هلاکدن
 سن عبارت

ایله مرتب
 و روایت
 و ر غوزمق

۳ نچی سان
 ایدل درکه:

بلدرمک
 اول قواعده

ونی تربیه
 چن مربی

بو مسئله فی لغت و عرف، شریعت و هم حکمت بویارنچه آنکلاو ممکن*
 لغت و عرف اطلاقنده و آنکلاونده «اوگرانو» «اوگرانو»
 سوزلری بر اشنی بلوب شول اشنی تمام طبیعت اقتضاسنچه فعلیتکه
 چیقاره آلو و بلدکندن فائده لانو درجه سینه کلتورگانده گنه ایتوله در*
 «یازو اوگرانگان، اوگرانگان، ساعت اوگرانگان اوگرانگان،
 کیوم تگارگه اوگرانگان اوگرانگان» جمله لری یالغوز اش روشلرینه
 متعلق مسئله لرنی ایشدوب، آنکلاو مرتبه سنده ایتولمای بلکه بالفعل
 عمل قیلسه و شول عملگه ملکه حاصل ایتسه گنه ایتوله در*

شریعت نظرنچه انسان نك سعادت و چن مسلمان بولمقی (عمل
 و حسن خلق صاحبی بولمقی) مطلوب بولغانغه هر اشد علم یالغوز بو
 سعادتکه وسیله بولدقندن غنه مرغوب و مطلوب کورله در بالفعل عمل،
 و علم مقتضاسنچه ادب و تربیه بولمدقده علم ایچون هیچ قدر و حرمت
 یوقدر چونکه مطلوب بولغان سعادت آنک اوزندن گنه حاصل بولماید
 بناء علیه شریعت نظرنده غالباً «علم» دیوب بلوب قیلوغه، «عالم»
 دیو بلوب قیلغو چیغه ایتوله در*

رب زدنی علما، هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون آیتلرندن
 مراد اشدور. بعضا عرفده مجرد حفظ مسائله گه ده اطلاق بولغانغه بناء
 عمل و نفع قیدلری برله استعمال ایدله در اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع*
 حکمة صحیجه نظری هر وقتده عین شریعت نظریدر شونک ایچونده
 حکماء سابقین حکمة عملیه صاحبی بولمغان (علمی و حکمتی بوینچه
 تربیه لنمگان اخلاقینی توزایتنگان) کمنه لرنی - علم و حکمت بر معناده
 بولدقلری حالد - حکیم، و علمینی حکمت دیو آتامغانلر*

بو بیانندن شاید آنکلا نمشدرکه معلمار نك وظیفه لری مجرد درس
 و سبق و یرمک دگل بلکه شاگردنی درس و سبقنک اقتضاسنچه توزایتمک

و آنی شول
 شول علم گه
 وقتده غنه مل
 نورال و یر
 کسب ایله

الد

بعض

استفتاسینه

الله تع

بولغانده ده

دگلدر * علم

برله ثابت

فیاض

ورودی ثا

ادعیه ماشور

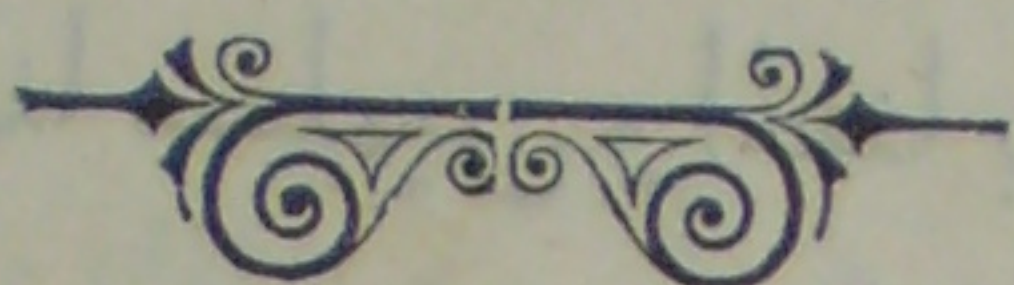
نعوی ایدر

فیاض

فیض و فیض

و آنى شول علم رياستى آستينه كركوزمك وهر حالى اعتبارى ايله
 شول علم گه تابع ايتمكدر شول وقتك غنه معلم چن معلم بولور و شول
 وقتك غنه ملتك اينك قدرلى آدمى بولور * يوخسه صبى و مجنون قوللرينه
 قورال و يرگوچى، فساد و افساد ايچون يول آچقوچى و بر طريق
 كسب ايله كيچونو يولينى توتقوچى بر خائن بولور *

ما بعدى بولور.

اللهه فياض اسمينى اطلاق درست دگل

بعض علمانك فياض اسمينى الله تعالى غه اطلاق ايتو درستموديو

استفتاسينه ويرلگان

جواب

الله تعالى نى اوزندن اذن بولمغان اسم برله - معناسى صادق
 بولغاندهده - آتاو، قرآنده يا كه حدیثده ايتولمگان اسم برله يادلاو درست
 دگلدر * علماء كلامنك «اسماء الله توقيفیه» ديگان سوزلرى برهان و حجت
 برله ثابت بولغان مسئله متفق عليهادر

فياض اسمى قرآنده باشاله يوقدر، حدیثده الله تعالى غه اطلاق ايدلوب
 و رودى ثابت دگل عمل اليوم والليله، اذكار نووى حصن حصين، كبرى
 ادعيه ماثورهنى مشتمل كتابلرده الله غه اطلاق يوقدر * بر آدم و رودينى
 دعوى ايدرسه بيان آنك موبينينهدر *

فياض كاهسى صو تاشومق، صو آرتمق و آقمق معنالرنده اولغان
 فيض و فيضان مصدرلرندن فاعل مبالغهسى اولوب تاشوچى آغوچى صوغه

كلاو ممكن،
 «او گرانو»
 منجه فعليتك
 ايتولهدر *
 او گرانكان،
 اش روشلرينه
 بلكه بالفعل
 در *

ن بولمقى (عمل)
 علم يبالغوز بو
 در بالفعل عمل،
 بچ قدر و حرمت
 حاصل بولمايدر
 قيلوغه، «عالم»
 لا يعلمون ايتلرندن
 اطلاقى بولغانغه بناه
 ذبك من علم لا يتفهم
 ريدر شونك ايچون
 و حكمتى بوينجه
 علم و حكمت بر معن
 نامغانلر *
 وظيفه لرى مجرد در
 نوز ايتك

اطلاق ایدلوردای لفظ بولدقندن معنی سارتین مجازا اللہ نیک رحمتینی
توصیف درست بولسده اللہ تعالیٰ نی توصیف ایچون موافق دگلدر
بناءً علیه هیچ قایو طریق برله فیاض اسمینی اللہغه اطلاق وایمان شرطنده
اولغان اللهم احفظنا یافیاض دعاسینی اول روشلی او قومق درست دگلدر *
بنابرین اذکار الصلوٰۃ ده «یا حفیظ» اسمینه تبدیل ایتکان ایدم *

«استطراد»: (۱) ایمان شرطنده ذکر ایدلمش نماز دعاسی ادعیه
مأثوره دن دگلدر * مگر توفنا مسلمین والحقنا بالصالحین قرآندن اقتباس
ایدلوب، باشقه لری آندن موندن چوبلانوب، و هیچ بولمغان خشوع
و خضوع لرنک قبول بولمقلرینی یازو چی طرفندن آر تدرلوب جمع
ایدلمش دعادر *

(۲) نماز صونکنده او قولمق ایچون شرعا ثابت بولغان دعا اللهم
انت السلام الی آخره اللهم اعنی علی ذکرک وشکرک وحسن عبادتک
کبی قسقه چه دعالدر او قور ایچون اوراد صونکنده بیلگولی دعا یوقدر *
دعاده سنت شولکه: هر کم کر کسنگان نرسه سینی سنوق کونکل برله
یالواروب اوزی بلگان و آنکلاغان تیلی برله اللهدن اشانوب سورار
والسلام

چن مسلمانلقلنى نىچك تابارغه

۳ نىچى ساندن صوك

حاضرده اولان مسلمانلر صحابه لرده بولغان روحنى ، غيرتنى ،
فدائىلكنى نىچوك تحصيل ايتار گه كرك؟ مسئله نك اينك مهم نقطه سى
ومقاله نى يازودن مقصوده بودر . ظنمچه موني تحصيل ايچون ايكي
طريق بار .

بونىچى : صحابه لرده شول روح نك بولويينه نر سه سبب بولغان
بولسه بز گده شونكا توتونماق در .

صحابه لرده اولر روح نك بولويينه ظاهرده بارى بر گنه سبب بار ايدى ؛
اولده صحابه لرنك بار ذهن وفكرلار ينى صرف ايتوب قرآن او قورغه
وانكلارغه وشوننك ايله عمل ايتار گه وشونى نشر ايتار گه طر شوق
همده رسول الله نك سويلگان سوزلر ينى ايشتوب شونكا موافق حر كنده
بولمقلر يدر . شوشى نر سه صحابه لر گه روح بيرگان آلارنى دين ايچون
فدائى ايتكان ايدى . بونلردن ده اينك زياده فدائىلك بيرگانى قرآن ايدى .
شوننك ايچون حضرت عمر اوزينك بعض عامللرينه حديثنى كوب
او گراتو گه كوره قرآننى كو برك او گرات ديديكى ، ابن مسعود وابوالدرداء
رضى الله عنهما لرنى سز بيك كوب حديث او گراتوب خلقنى قرآن دن
اعراض ايتدير مگز ديه تنبيه ايتديكى طبقات الحفاظده مذكور در (۱) *

رسول الله ده قرآن غه تمسك ايتسه نكر ضلالتكه توشماشسز ، ايكنىچى
روايتده سز گه الله نك كتابى اولان قرآن نى هم پيغمبر نكر نك حديثنى و بر روايتك
اهل بيتنى قالدر دم شول ايكسینه تمسك ايتسه نكر ضلالتكه توشماشسز

(۱) حضرت عمر حديث برله مشغول بولو غه موند اين سوز ايتكاج حاضرده دينى
مدرسه لرده دين گه اصلا مناسبتى بولمغان ، قرآن تعليمينه موافق بولمغان ، يونانلردن
آلنغان عقايد دليللرينه بيك آفائده لى شرح وحاشيه لر برله عمر او تكار و گه نه ايتور ايدى ايكان؟

الله نك رحمتينى
موافق دگلدر
وايمان شرطنده
درست دگلدر *

ايدم *
دعاسى ادعيه
قرآن دن اقتباس
بولمغان خشوع
رتدر لوب جمع

بولغان دعا اللهم
و حسن عبادتك
ولى دعا يوقدر *
ق كو نكل برله
اشانوب سوزار

ديگان ایدی. الحاصل بزر صحابه لرده بولغان غیرت و فدائیلکنی تحصیل ایتمک ایچون قرآن و حدیث که مراجعت ایتار که کوبرک شونلرنی اوقوب دیننی منبعندن آنکلارغه طر شمهق کرک .

فقط بزنگ عوام غنه دگل خواص اسمنده بولغانلر مزنگ ده بایتاقی ؛ قرآن و حدیثنی تبر کا گنه اوفورغه تیوش آنی آنکلامق و حکم چغارمق زمانه سی کچمش دیه، مقابله ایتدکلرندن بومسئله حقنده حاضر که آرتق تفصیلات بیر ماینچه فدائیلک روحینی تحصیلگه ایکنچی طریقنی یازام.

ایکنچی طریق شولدرکه:

انساننک فکری هم اخلاقینک ترقیسی ایچون اینک زیاده یاردم بیره تورغان شیء نمونه (اورنک) لردر. برکشی کیمگه کوبرک اخلاص ایتسه، کمنک ترجمهء حال و مناقبنی کوبرک بیلسه هر وقت شونک توسلی یورر که شونک توسلی ایشلارگه و اول ذاتده بولغان فضیلتلرنی و آنده بولغان حاللرنی اوزینه کوچرر که طریشه در. شاگردلر اوزلرینک محبت ایتکلرنی استاذلرینه، مریدلر بولسه اوزلری ایارگان ایشانغه تقلید ایتار که هر وقت شونک توسلی بولورغه طریشوب شول حاللر که قارشى کیلگان کشیلر که مدافعه و مقابله ده بوله در.

یخشی اورنسکلر خلقنک ترقی ایتووینه اخلاقلرینک توزالوینه ، ذوق و احساسلرینک آرتووینه اینک زور سبب در. تراجم احوال، تاریخ فنلرینک حرکت و احساسنی آرتدرولرینک ده بر سببی شولدر

ملتینه زور خدمتلر کورساتکلان ذاتنک ترجمهء حالینی اوقودقده طبیعت شونداى خدمت ایتوگه، متقی و زاهدلر نک حالینی اوقوغانده شولار توسلی زاهدلک که، طرشقان آدملر نک حاللرینی اوقودقده اجتهاد که، فاسقلر نک، عیش عشرت برله شغللنو حاللرینی اوقودقده شونداين اشلر

ایسکه توشه؛ بارا تورغاچ اوقی اوقی طبیعت شونلرغه میل ایتوب شوندای اشکه بنده اقدام ایتنه باشلیدر. زور خدمتله کورستان الوغ ذاتلرنک ترجمهء حاللرینی مطالعه ایتکانه آنلرنکده اولده بولغان الوغ ذاتلرنک ترجمهء حاللرینی بیک کوب مطالعه ایتولرینه تکرار تصادف ایدیلهدر. ترقی ایتکان مملکتلرده الوغلرینک ترجمهء حاللرینی کوب اوقولرینک سببی بودر گیرمانیا مکتبلرنده آلتنچی صنفغه قدر ترجمهء حال، سیرمشاهیر اوقوتدقلرینی یازالر.

خلاصه: بزلر صحابه لر کبی فدائی، غیرتلی، جانلی بولونی قصد ایتدکده آلارنک ترجمهء حاللرینی وتاریخلرینی اسلام ایچون ماللرینی جانلرینی آیامای فدا ایتولرینی وبو یولدهغی حرکتلرینی کوبرک اوقومتق و اوقومتق لازمدر.

فقط بزلرنک صحابه لر حالن گنه توگل بلکه پیغمبرمز، اینک زور اورنک وقدومز جناب حق (لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة) (وانک لعلی خلق عظیم) دیه شهادت بیرگان رسول الله صلی الله علیه وسلمنکده سیره شریفه لرینی اوقوماومز، بیلهماومز، حتی بو خصوصده تیلمزده یازلغان یخشی بر کتاب نکده بولماوی عنر قبول ایتمی تورغان بر قصوریمزدر. رسول الله (صلی الله علیه وسلم) واصحاب نک سیرتینی دین ومملت که کوب خدمتله کورساتکان اسلام عالملرینک ترجمهء حاللرینی، اشلاگان اشلرینی خلق فائده لنور، اورنک آلوردای روشده یازوب نشر ایتمک و اوقومتق بزلر که برنچی درجه لازم شیلردندر.

حکمیات

دردنچی نومردن مابعد.

تاش تیمرنی قیرغان یا اونکارگان
کبی قتیغلق و مشقتلر آدمنی اوزگارته
وبایتاق توزایتنه *

وطنده (اوزیر نکهده) فقیر بولمق
غربتده (یات یرده) بای بولودن
خیرلیدر *

کشیگه کینکاش ایت صونکره
اوزنک ایزلانوب فائده نکنی قاراب
اش قیل، کشی اوز ایشن اوزی
کوبرک بیلوچن در *

هر قایو درجه ایچون وقت بار
الوغ اشلر و درجه لر تیزگنه بولمای *
ترکک اشلری قیوندر شول قیونلق
و آغر لقلرغه احتیاج آندانده
مشقتلیرا کدر *

دنیا ده اینک عزیز نرسه حریت
(ایرکک)، اینک قیمت نرسه شادلق،
اینک دواملی نرسه حکمتدر *

دنیا اشینه آلدانو، اویاو کشینک
توش کوروی کبیدر *

ماقتانچاق آدم، یالفانچینک عم
زاده سیدر (آتالری بر توغان) *

سر ساقلاوچی اوتلی کومر توتقان
کشی کبیدر *

تکبرک (اولوغلانو) ظللمق آتی در، یعنی کوب
وقتک اولوغلانو لری سبیلی ظلم ایتله لر *

تَفَعَّلُ الشَّدَائِدُ بِالْإِنْسَانِ مَا يَفْعَلُ
الْحَجَرُ بِالْحَدِيدِ يَغْلُهُ أَوْ يَشْحَدُهُ *

الْفَقْرُ فِي الْوَطَنِ خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى
فِي الْغُرْبَةِ *

اسْتَشِرْ غَيْرَكَ ثُمَّ تَخَيَّرْ لِنَفْسِكَ
فَأَنْتَ أَدْرَى بِهَا *

لِكُلِّ نَابِغَةٍ وَقْتُ *

تَكَالِيفُ الْحَيَاةِ شَاقَّةٌ وَاشَقُّ مِنْهَا
أَنْ لَا غِنَى عَنْهَا *

أَعَزُّ مَا فِي الدُّنْيَا الْحَرِيَّةُ وَأَعْلَى مَا فِيهَا
السُّرُورُ وَابْقَى مَا عَلَيْهَا الْحِكْمَةُ *
الْغُرُورُ أَحْلَامُ الْمُسْتَيْقِظِ *

الْفَخُورُ ابْنُ عَمِّ الْكُذُوبِ *

كَاتِمُ السِّرِّ كَالْقَابِضِ عَلَى الْجَمْرِ *

الْكِبْرُ مَطِيَّةُ الظُّلْمِ *

صوغشنىك ايك آرتقى آرادن
ظلملنى بترورگه ترشماقدر *

طبيعتك بولغان گوزل خلق: قوتلى،
باقى، عادل اولغان دولتدر *

اهل الشرق «آسيا قومی» هر تيوشلى
اشنى چيگندان كيم قیلا، غرب
اهلى «آوروپا خلقى» چيگندان
آرتوق قیلادر *

حكيملر (چن عقللى كشيملر)
بودنيادن باشقه دنيا ده درلر *

وظیفه يوكلاو «وقتلى اش يوكلاو»
منتظم بولغان قلمقدر *

اشده ثبات ايكنچى قوتدر *

در جهلر فتنه در *

كوب مال حماقت و ديوانه لى
سبيلرندن بولادر *

اشدن يغشيراك نرسه بولسه،
شول اشنى تمام ايتمكدر *

آدملر سنى تانوماسه لرده سن
آنلرنى تانوغل *

كشيگه ظلم ايتمك عقلسزلقدر *

صاران كشى آتا بولسه ده صاراندر،
احمق كشى عالم بولسه ده هنوز
احمقدر *

أَفْضَلُ الْجِهَادِ جِهَادُ الظُّلْمِ *

الطَّبِيعَةُ أَقْوَى دَوْلَةٍ وَأَبْقَاهَا
وَأَعَدُّهَا *

الشَّرْقُ فِي تَفْرِيطٍ وَالْغَرْبُ فِي
أَفْرَاطٍ *

الحُكَمَاءُ فِي دُنْيَا غَيْرِ هَذِهِ الدُّنْيَا *

التَّوَضُّعُ رِيقٌ مُنْتَظَمٌ *

الثَّبَاتُ قُوَّةٌ ثَانِيَةٌ *

الْمَنَاصِبُ وَفِتْنَةٌ *

رُبَّمَا كَانَ الْمَالُ مِنْ أَسْبَابِ الْجُنُونِ *

إِنْ كَانَ شَيْءٌ أَشْرَفَ مِنَ الْعَمَلِ
فَهُوَ إِتْمَامُهُ *

اعْرِفِ النَّاسَ وَإِنْ لَمْ يَعْرِفُوكَ *

الظُّلْمُ جُنُونٌ *

البَخِيلُ بَخِيلٌ وَلَوْ وَالِدًا وَالْأَحْمَقُ
أَحْمَقٌ وَلَوْ عَالِمًا *

تكارگان
اوزگارته

بولوق
بولودن

بونكره
قاراب
اوزى

قت بار
بولماي *

قيونلق
دانده

حریت
شادلىق،
سر *

كشيئك

كى عم
غان) *

ر توتقان

هنى كوب
ايتهلر *

ادبيات

نى حال صوڭ بو؟

كيناندىن بىر تاوش كەلدى: « نى بولدى سىزگە اوغلانلار؟
 بو كون سىزنى، سىزنىڭ حالنى كورۈپ تۈزۈمدى وجدانلار
 قالقۇم ياقىتى قېرىمدىن؛ اورانوب قانلى كىفنىمە
 سىزنىڭ احواللىرىڭىز كوردىكىچە كوزدىن آقدى آل قانلار
 شەھىد اولمىش ايدىڭىز مەلت ايچون آل قانغە بولغانوب
 بىزى مقبرە مۇزدە قويمىيور راحەت بو جولانلار
 خەلىق مى اولدىڭىز بىزنىڭ اسمىنى دانىي يويماقغە؟
 نىچۈك بىز اوغلىڭىز، سىزلىر دىيورسىز آتا بولغانلار!
 سىزى قالدىرمىدىڭىز بىز خوار، حقير اولسون دىيۈپ ھەر حال
 سىزنىڭ بو حاللىڭىزدىن خوشلانور دىيورسىمى اوزغانلار؟
 سىزە قالدىرمىدىمى مال سىزە قالمايدىمى ثروت؟
 بوڭگار كىفر ايتدىڭىز سىز شىكر ايدىر ھەر حالدە دشمانلار
 بىز مەتروكەمىز خەس مىلىڭىز ايدىرى سىزە مىڭگو
 سىز « اول مال بىزنىڭ ايرماز » دىيدىڭىز قىلدىڭىز اعلانلار
 نىدىن ايدىردىڭىز سىز فرقىلەرگە ھىچ لىزوم يوقدە
 نىدىن بىر فرقىنىڭىڭىز كىفرىنە بىرسى قىلدى بىرھانلار؟
 نىدىن بىر فرقىڭىز اصلاح تىلار بىر فرقىڭىز افساد؟
 نىدىن انكار ايدىر حقنى كورۈپ چالمالى قوشتانلار
 مىناقلىق ايلان مامورىمى سىز بىزدىن نى حال صوڭ بو؟
 حرام ايدىرى مەقدىم، اينىدى جائىزمو اولدى بەھتانلار؟
 سالوڭىڭىز بىر كوز فقط عبرت ايلان احواللىرىڭىز سىز!
 سوڭىش، قارىغىش، طالاشدىن باشقىغە قالمامىش امكانلار
 الھى مەرحەمت قىل ذرە انصاف وىر بو خاندانغە
 كورۈپ حقنى ناھقنى آڭلاي آلسون ايمىدى اوغلانلار.

استانبوله سياحتم

۳نچی ساندن سوک

کندز ۱۲ ساعت تولغاچ «قاسم» کیمه مز اوقا آغشینه قارشی قاسم شهرینه یونالدی. اوقایلغه سی اوقا ونقراط یلغه لری کبی، ایدل وچولمان یلغه لرینه کوره کوچک و لکن سیرچی ایچون آنلردن قزقلیراق و کورکامرکدر. اوقانک بورمه سی کوب صاغنده غی بوغون بوغون تاغلاری بیک کورکام، یغاچلری بغچه یغاچلری کبی تربیه لی و آرچولی کبی، تاغ آرالرینه اولتورغان اوللر اورن و عمارت جهتلر نچه بیک گوزل، صالام توبه لی ایولر کورنمای بارده تخته وتیمر توبه لی بویاولی الوغ ایولر اول قاراوده کوچک شهر دیو اویلار لقدر. صول طرفی کیک بلون بولسه ده یخشی آباد اوللردن خالی دگل، ایدل بوینده قزان ولایتنده نیژنی ولایتینه کوتارله باشلاغانده کورله باشلاغان تفاوت وترقی اوقا بوینده بیگرک کوب سیزله ایگون خلقیده برعادی سودا گار آدم کبی یخشی کیومده و تربیه لی قیافتده، آتی ایری و سیموز، عرابه سی تیمر کوچارلی کورکام، خلق برله معامله سی هم بتونلای توپاس دگل* خلاصه: بو خلق صوبوینده اولتورودن، کورو ویورو قولای بولودن یخشی استفاده قیلغانلر ایگوندن باشقه بررتورلی صناعت یا که تجارت برله کسب ایدوب معیشت یوللرینی اوزلرینه بایتاق کینکایتکانلر* بونلرنک ایگون یرلری تارراق بولوب باشقه بررتورلی معیشت اسبابینی ایزلاوگه مجبور بولولاری، وایسکی زمانلرده سرای، قریم، قزان تاتارلری قول آستلارنده بولوب آنلر برله قات قات صوغشدر

ایدوب تورلی واقعه لر و تورلی جفالر کوروب بایتاق تجربه حاصل ایتولری (اشلاو برله گنه اش طوا طرشو برله گنه مقصود قولغه کره) حکمتینی آنیق بلولری بیک کوب فائده کلتورگان بولسه کرک * طبیعی آوروپا کبی معیشت فابریکاسینه یقینلاشوده تأثیرسز بولماس *

۷ جمادی اولی ۵ ایولده قزان تاتارلری برله روسلرنک صوغش معرکه سی بولغان وقایو وقتده تاتارلرنک تصرفلرنده بولغان مشهور «مورم» شهرندن کیچوب ایرته گوسین ۸ جمادی اولی ایرته ساعت ۷ ده قاسم بلده سینه ایرشدک وقاین پدرم بهادر گری سید ابن حمزه سید یورطینه ایندک

قاسم (کرمان) شهری

قاسم بلده سی اوقانک صول و شمال طرفنده بیوک تاغ اوستونده گوزل اورنده «تامبو» ولایتی چیکنده «رزان» ولایتی ایچنده الک میشچار (مجار) قومی مسکنی و غراطیس (غورودچ) اسملی بولوب قاسم خان ابن محمد خان الکبیر القزانی غه ویرلگاچ قاسم اسمی برله مشهور بولغان بر او یازنی شهر در بتون نفوسی - اسلام وغیره - اون منک چمالرنده بولسه ده مسلمانلر تقریباً ایکی یوز خانه و بر منک و بر یوز نفوس و اطرافنده غی (۱۲) دانه الوغ و کوچک قریه لرده اولان مسلمانلر برله بتون قاسم شهرینه متعلق سکن منک نفوس اسلام تخمین ایدله در بوکونک مسلمانلر غه مخصوص شهرده ایکی مسجد و بر مدرسه و ایکی ایرلر، و بر قزلر مکتبی بر جمعیت خیریه و آنک تصرفنده بر قرأتخانه وار

قاسم خان کم

قزانک دولة اسلامیة بلغاریه انقراضندن صونکره قزاننی تخمیناً ۸۴۰ سنه لرده سرایدن کلوب یانکیدن تأسیس ایدوب دولة اسلامیة تاتاریه تورغوزغان

محمد خان (تاتار قومی آراسنده الوغ محمدیو معروف) ابن تیمور خان
ابن قطلغ تیموچان ابن روس خان وفاتندن صونکره اوغلی محمود خان
تخمینا ۸۵۰ سنه لرده قزانده خان بولدقده برادرلری قاسم و یعقوب برله
آرالرنده اختلاف چیقوب بالآخر قاسم و یعقوب بر آرز تاتار عسکرینی
ایارتوب قزانندن قاچوب آنده مونده یورگان صونک اوچنچی واسیلی
وقتنده روس دولتینه صغتمشدر، روسلرنک بونلردن فائده لانیولارینه
کوزلری يتوب خوشلق برله قارشی آلمشدر وانعام واحسان برله
بونلرنی تربیه ایتمشدر وبونلرنک اطرافینه آندن موندن بایتاق تاتار
بیغولغان سرای، قریم، قزان تاتارلری برله بولغان صوغشدرنده روسلر
بونلرنی اتباعلری برله برابر یوروتوب بونلرده اوز قرنداشدرینه قارشی
صوغش قیلوده طاقتلری قدر قصور ایتمگانلر، صونکره ۸۷۲ سنه ده حسن
خدمتلری برابرنده بولسه کرک دوله روسیه قاسم خانغه مذکور غور و دج
شهرینی ویروب تاتارلری برله شونده خدیو (نامیستنیك) قبیلندن
بر حکمدار قیلوب اورناشدرغان، شهرده «قاسم» اسمی برله مشهور بولوب
کیتکان. مذکور یلندن باشلاب بوشهرده صوری غنه بولسه ده بر دوله
اسلامیه تاتاریه تشکل ایتکان ولکن قاسم خان حکمدار اولغاچ ایکی
یل صونکره ۸۷۴ سنه هجریه ده دنیادن قایتقان، اولادی وقبائلی ۱۰۹۴
سنه هجریه گاچه قاسم شهرنده حکمدار صورتنده بولوب اخیرغی
حکمدارلری شاه قلی سید احفادنندن بولغان فاطمه سلطاننک سنه
مذکوره ده وفاتندن صونک دوله روسیه آرتق تاتارلردن حاکم نصب
ایتونی توقتانقان *

۲۲۲ یل قدر سورگان اشبو تاتار حکمدارلقی دوله روسیه ایچون
کوب فائده کلتورگان روسلرنک سرای وقزان تاتارلرینه غلبه

ایتولرینه و بالاخیر آنلرنی تمام بوقالتولرینه کوب یاردم ایتکانلر
ایوان غروزی نك ۹۷۰ سنه هجریه ده قزاننی آلدقنده بونلرنك بدنچی
حکمدارلری شیخ علی خان (شیغلی خان) عسکری برله کوب یاردم ایتکان *
سرای وقزان دولة اسلامیه لری بتکانچه بونلرنك دولة روسیه
ایچون حاجتلری بولوب صونکره آنلرغه احتیاج قالمدقندن آقیرین
آقیرین شوکتلرینی محو ایتکان دنیاده فقط یخشی ویمان ناملری قالغان
شقاوة قوم عند قوم سعاده * سامهم الله تعالی

قاسم شهرینک خلقی

ایسکیدن قالمه میشچار وقزانندن کلمه تاتار و باشقه اطرافدن بیغولمه
تورلی خلقدیر، الکدن خانلری و سائر خلقلری غالباً دولة روسیه خدمتند
بولدقلرندن روسلر برله قاتشولری و الفتلری کوب بولا کلگان
بالا تربیه سی، اش و سائر یورط خدمتلری ایچون روس خلقدندن
خدمتکارلر توتا کلگانلر * شونلقدن آرالارینده روس عاداتی و آدابی
بایتاق کرگان * حمیه ملیه و دینیه لرینده بر آزر کلگان * بر درجه
روسچه بلمگانلری یوق حکمنده بولغان کبی یخشی فن اوقوغانلری ده
یوق حکمنده ور، ایسکیده علوم دینیه دن ده خبرلری بیک ناقص درجه ده
بولغان * ولکن اخلاقلری باشقه تاتارلرغه کوره یخشیراق، انسانیتلری
و تربیه لری توز گرك، کونکللری ساده، نیتلری توغری، علماغه
اخلاصلی، فقراغه یاردملی، آرالارنده طمع و سوآل آز، تلانچیلری -
چیتدن کلگان بولمسه - یوق، هر قایوسی اوز کسبی برله کون کور و چان،
کسب ایچون یراق سفرلرنی کوب مشقتلرنی یوکلا و چان طرش و استعدادلی
توغری یول کور ساتوچی درست اش بلدر و چی بولغانده کونولورگه
و آلفه باررغه حاضر تورغان خلقدیر *

آقچا
الله تبار
ایچون بر بر
مستبعد اولد
وهکذا هر بر
جمیعسنی تک
ایلن اشتغال
ونادانلغی س
باشلاب هیچ
قالهاسون ای
قیلنوب باشقه
ایگون ایگوه
وکیار ایچو
آر با چاناغه
سویمیدر وه
تیهور چیده
یاراتمیدر بال
عقللی اولدقا
اشلرندن مس

اوزان شرعيه

۴ نچی ساندن صوڭ.

آقچه استعمالينك اسبابينه دائر سوزو

الله تبارك و تعالى انسانلرنى مكمل نظام تحتنده مجتمعا ياشاسونلر
 ايچون بر برينه محتاج قيلمشدر، حيات اجتماعيه نك حصولى احتياج اولمزه
 مستبعد اولديغندن ايگونچى نى تيمور چيگه، تگوچينى بالطاچيغه . . .
 وهكدا هر بر آدمنى ديگرلرينه محتاج قيلنمشدر. حاجيات ضروريه نك
 جميعسنى تكميل ايتمك بر فردنك طاقتندن خارج اولوب بعض شيلر
 ايلن اشتغال ايدونى گنه كوكللرينه سالنغاندر وهم بنده اوزينك حرص
 ونادانلغى سببلى معيشتى ايچون كرك شيلر نك هر قايسينى اشلر گه
 باشلاب هيچ قايسنى تكميل ايدمه آلماينچه مجموعندن محروم اولوب
 قالهاسون ايچون كوكلينه القاء ايدلگان شغلنى سيوكلى، رغبتلى،
 قيلنوب باشقه لارى ايلن اشتغال ايدونى سويمسز، رغبتسز قيلنغاندر. كوكلينه
 ايگون ايگوصالنگان آدم پچاق، بالطا، پچقى . . . كى تيمور قوراللا رغه،
 وكيار ايچون كيوملر گه، تورور ايچون اويلر گه، يورور ايچون
 آربا چاناغه محتاج اولسه ده تيمور چيلكنى، تگوچيلكنى، بالطاچيلقنى
 سويמידر وهيچ قايجان اولگى شغلندن بلا ضرورت آيراميدر، شولا يوق
 تيمور چيده حفظ حياتى ايچون ايكمك آشارغه محتاج اولسه ده ايگونچيلكنى
 ياراتميدر بالاسنى آچولانغانده ده هي صوقاچى ديوب سوگه در. لکن
 عقللى اولدقلارى حسبلى هر قايسى غيرلر گه محتاج و آنلار نك قيلغان
 اشلرندن مستفيد ايدكىنى بيك يىغشى بله در وحشيتدن چقغان بولسه

م ايتكانلر

ت بدنچى

ايتكان*

روسيه

آقيرين

قالغان

بيغولمه

غدمتنك

كلگان

ملقندن

و آدابى

درجه

رى ده

رجه ده

يتلرى

علمائه

رى -

وچان،

دادلى

لورگه

یولداشلار نندن آیرلماسقه ، برگه لاشوب حاجت لرینی اوتار گه ، وشونك سایه سنده راحت تر كلك قیلور غه قاریدر باشقه لارنك اشلر نندن اوزی استفاده ایتکن کبی آلا رغه ده اشلر گه وتابقان نرسه لر نندن آلا رغه ده آر تدر رغه كرك ایدیکنی بالطبع آکلیدر ، ایگونچیکه پچاق کر کسه تیمور چیکه آشلق بیروب آلشدر وب آلور غه تیوش ایدیکنی وهکذا هر بر فرد باشقه لاردن کوردیگی فائده قارشوسنده نه ایلن اولسه ده مکافات ایدر گه تیوش بولغانلغینی ، وغصب ، سرقه کبی (*) منکر طریقلار ایلن بلا بدل استفاده نك یارامازلغینی آگلامشدر .

انسانلرنك بر برسندن استفاده سی غالباً محصول لرینی آلوشدر شماق ایلن اولیور آلوشدر شماق ایسه توغریدن توغری (واسطه سز) حاصل اولدیغی کبی آچه کبی واسطه ایلده اولور لکن توغریدن توغری آلوشدر شماق طبیعی وساده اولوب یساگا وحشتدن چقغان انسانلر حالینه ، واحتیاجات متنوعه لرینك بولماوینه نظراً محذور سزده اولغانلقی ایچون ابتدای امرده قبول ایدلمش ایدی . انسانلرنك مدنیتلری یلدن یل آرتوب احتیاجات معاشیه لری تنوع ایتکاج بلا واسطه مبادله نك محذور لری آگلاشلدی زیرا بیوک ، کچوک ، آز کوب ، بهالی اوچوزلی شیلر مبادله قیلور غه توغری کلدی ایگون کبی تقسیمنی قابل شیلرده بر درجه مبادله ممکن اولسه ده تقسیم ایدلمگان شیلر ایلن متنوع حاجت لر مبادله قیلماق ممکن اولمادی . بر بالطاچی اوزینك یاصاغان اشقافی (دولابی) قارشوسنده کیومچیدن کیوم ، وتیمور چیدن پچاق ، ایگونچیدن بوغدا ی آلور غه تله سه بو اشقافی هیچ قایوسینه بیورور گه بلمی ایدی پچاق برابر نده تیمور چیکه بیرسه اولا باشقه مقصودلارینه ایرشمی قالیور ثانیاً اوچوزلی

(*) آوروپا علماء کرامندن بعضلارنك زعمه نچه غصب ، سرقه کبی منکرات گه ارتکاب

ایدوچیلرنك خلقتنده عادی انسانلردن فرقلاری وارد .

برشی ایچ
اولور اید
بالضروره
بر قسمینی
پچاق آلو
وهم تیمور
ایلن مقصود
بلکه فلا
فلان شینی
کلیور و
مقصودینه
ایلن اولور
ایدر گه
مبادله اتخ

بر شیء ایچون نیچه کون عمر صرف ایدلگان بیالی بیوک شیء بیرمش
 اولور ایدی . کیومچیگه بیرگانده ده بونک مثلی محذور وارد اولدیغندن
 بالضروره اشقافنی ایگونچیگه بیروب حاجتدن آرتق بوغدای آلوب
 بر قسهینی کیومچیگه بیروب کیوم ، و دیگر قسهینی تیمورچیگه بیروب
 پچاق آلورغه وشول طریقه مقصودینه ایرشورگه لازم ایدی . کیومچیگه
 وهم تیمورچیگه ده بوغدای حاجت وقت توغری کسه حقیقه بو طریق
 ایلن مقصودینه ایرشور اما کیومچی بگا شمدی بوغدای کرکی
 بلکه فلان شیگه احتیاجم وار دیسه بو آدمگه اولاشو بوغدایی ایلن
 فلان شینی آلدیررغه سوگره آنی کلتروب کیومچیگه بیورورگه توغری
 کلیور وکوب وقت شوپله بر قاچ شیء آلدیررغه توغری کلوب
 مقصودینه ایرشمی قالور ایدی . بناء علیه انسانلر محصوللرینی بر قیمت
 ایلن اولچارگه و آلدیرغان وقتده هیچ کم قایتارمی بر واسطه اتخاذ
 ایدرگه محتاج اولدیلار وهر بر قوم زمانلرینه مناسب اولغان وسائط
 مبادلله اتخاذ اید، کلدیلر، آقچهلوق خدمتنی بیك کوب شیلر اداء قیلدیلار *

آخری بار .

پیداغوغیا

(*)

أما حكومة نك رعيه اوزرينه حقي، اهل حكومة گه اطاعة،
 امة نك مصالحى گه صرف ايتمك ايچون اچامالاب قويلغان
 سالورنى سالمق در . مذکور طائفه لرنك بر برينه بولغان حقي ؛
 جميع قوم گه محبت و الفت دن صادر بولغان منفعت عامه نى قارامق در .
 بناءً عليه الوغلىر كوچكلر گه مرحمت ايتمك - كوچكلر الوغلىرى حرمتله مك،
 وهر كم وطن جسمى نك وظيفه سين ادا قىلاطرغان اعضا بولوب، الوغ
 و كوچك برابر آنك خدمتنده ييلمك ويگر مكدر .

بس خواص نى آق سياكلى بولغانلرى ايچون قدر لب عوامنى
 توبن خدمت لرده قوللانغانى اوچون كيمستمك ياراماز، بلكه هر كم عمومى
 خدمت لرنى طرغزو مقدار نچه حرمتلنمك و قدر لنمك كيرك . نيچوك كه
 اوك قولنى اوك قول بولغانى ايچون قدر لنمه يوب، صول قولنيك قاذورانك
 قوللاندىغى ايچون تحقير ايتلميدر، بلكه هر قايوسينك قدر و مرتبه سى
 عموم بدنك فائده سينك كوبلك و آزلىغى مقدار نچه در . حكومة امرى
 آنلر قولنده بولغان كمسه لر، اوزلرينه بيرلگان قدرة و قووة، رعيه آراسينه
 خير و عدالتنى صاچوب، شر و ظلم نى كيترمك و بترمك ايچون اولغانين
 انوتماسونلر: آنلر الله تعالى نك امين و وكيلىرى، آنلر رعيه نى مقصود
 و سعادت لرينه ايرشدر مك ايچون - رعيه آنلرنك راحتى ايچون توگل -
 ايكانين آنق بلسونلر . خواص هم تكبرلنوب فقرا و ضعفادن عارلنمه سونلر -
 و اوزلرين هر خير گه اورنك - و ادبكه مثال - و صورة كمال و فضيلة لر گه

کوزگو بلوب اها ليگه يولباشچيسي بولسونلر. علماده، خواص وعوام گه يول
کورستوچی ايكانلکلرين بلوب آدميلر آنلرغه اوزلرينك نفس لرنندن
سوکلو بولورغه طرشسونلر، و علملرين تيشلی و آندن مطلوب بولغان
عمللرگه صرف ايدوب بحث و مناظره ايچونگنه طماسونلر، تا که اها لينک
کونلوی - و ايه روی تمام بولسون.

مذکور طائفه لردن حرمت و قدر گه ايك لائقى، دينی و دنياوی
ادبلر نی طرغزوب اها لينک عادتلرين بيخشر توچی - و زراعت - و صنعت -
و تجارت دائره لرين کيکاي توچيلر يدر. بونلردن باشقه لری. قوم ننگ يگی
وبالالری قبيلندن اولوب هر اشدده امید ايدرلر، اوزلرندن هيچ شى امید
اولنماز، هر کمگه اند شِر لِر اوزلرينه کمده اند شِمَز. الله تعالی آنلرغه
مرحمت ايدوب، نفسلرين علم برلن تر گزسون، و آنلر برلن جميع امةنى
کوندرسون ده امةنگ صلاح و فلاحی تمام و کامل بولسون والسلام.

فصل

بو اوچ دائرهنى بيانندن سوک دين - و انسانيه دائره لرينده بيان
ايتمک بزگه تيشلی ایدی، لکن دينی بولغان آلفت لِر، صجبة دائره سنده
بيان اولنغان احوال نفسانيه - و احوال خارجه ده تجالس و تشاکل دن غير
نرسه لِر بولماغانغه آنک ايچون آيرم بر باب يازمق مناسب کورلمدی.
آما دائره انسانيه حقنده سوز، بزنی سياسته مدنيه گه - و هر قايو
امةنگ معامله سی ايچون ياصالغان اصول لرين بيانغه طارتوب مقصود مزدن
چفارغانی ايچون آنک حقنده ده بعض اشاره لِر برانگنه قالمق مناسب
کورلدى. اشاره لِر مز بونلردر:

الله تعالی يرنگ ناحيه (ياق) لرنندن هر ناحيهنى بر ترلی معدن

برلن خاصلاغان. مثلا بعض ناحیه ده تیر - بعضسندہ آلتون کش -
 بعضسندہ بنالرغہ یاراقلی قالن آغاچلر یاراتوب، بعض لرین بونلردن
 بوش یاراتقان در. شول سبیلردن انسانلر بربری برلن جیلوب طانشوب
 مذکور معدنلرنی باریرلردن یوق یرلریگه کوچر وگه محتاج بولدیلر.
 الله تعالی ننگ عالم نی بو حالده یاراتماغنده بیک الوغ حکمتلری -
 و آدمیلر گه بیک بیوک نعمتلری باردر. نتاک که بو نعمتلرنی بنده لرینه
 منت ایدوب کلام قدیمنده بیور مشلردر: (لَا يَلَا فِ قَرِيْشِ اِيْلَا فَهْمِ
 رَحْمَةِ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ الْخ) ترجمه شریفه سی (الله اعلم) قریش،
 کعبه ننگ ربینه عبادة ایتسونلر؛ چونیکه الله تعالی آنلرنی قشقی و یازغی
 سفرلرینه عادتلندروی برلن آنلرننگ بیک کوب منفعت یوللرین - و حاللرین
 اصلاح یولین کورستدی. قریش قشین شامغه، یازین یمنگه سفر ایدهلر
 ایدی، بو سفرلرنده یمندن هند ماللرین - و اول طرف ماللرین آلوب
 قایتوب شامغه ساتالر ایدی و شول ماللری برابرنده شامدن آلوب
 قایتغان ماللرین قشین ایلتوب یمنده ساتالر ایدی. و بوننگ برلن
 ترکلهلر و دنیا ده خوش کیچنه لر ایدی. بوننگ ایچون بو سفرلریننگ
 دوامین بیک تلیر ایدی. آننگ دوامی، یولنگ طنچلغینه توقف ایتدگندن
 شول آرا ده بولغان هر قایو قبیلهلر برلن اوز آرالرنده - و قبیلهلریننگ
 بربرسی آراسنده طنچلق بولوغه بیک اجتهاد ایدهلر ایدی. و بواشلر
 ایچون خیرات و حسن اخلاق اداب انسانیه نیقدر لازم ایسه هر قایوسین
 بالطبع استیلر ایدی.

ایمدی بر امة ننگ ایکنچی امة اوزرنگی حقوق ادبیه و انسانیه سی،
 مدنیة لی امة لر، وحشی امة لر گه علم و معارف و طرق معیشتنی اوکرتوب
 آنلرغه ظلم ایتماینچه وحشیلکدن چغاروغه و خوش ترکلکدن فائده لنگه
 اوکرتمکدر.

بو حقوق ننگ لزومی دین اسلامده جهادنگ مشروع بولوندن

آکلاشلادر؛ چونکه جهاددن مقصود، نوع انسانی نادانلق - و آز غنلق دن،
قتقاروب، دنیاوی و اخراوی راحتلرینه متکفل بولغان - و چیکسز فائدهلرنی
متضمن بولغان اسلام دائره سینه کر تمک والله تعالی نک یولینه کوندر مکر؛
تا که الله تعالی آنلرده رضا و سلام صفتی ایلن ظاهر بولوب، عمل و فنا
یر طنده، خوش ترکلکدن - ثواب و بقا یر طنده، دائمی نعمتلردن الشلی
بولسونلر.

ابو هریره (رضی الله عنه) بیور مشلردر: بر کون بر کسه عجملرنی
سو کدی. شول مجلسده رسول الله (صلی الله علیه وسلم) «عجملرنی
سو کما کنز؛ چونکه آنلر الله نک شهرلرین تزیتوب آنلرده عباداللهنی طنچ
طرغز دیلر» دیدی. بو واقعه دن بلنه در که: رسول الله (صلی الله علیه وسلم)
پت پرسلسکری برلن معروف بولغان عجملرنی تعظیم ایتدی مگر دین اسلام نک
مقصد شریفی بولغان «عدالة» گه مظهر بولغانلری ایچونگنه تعظیم ایتدی.
صکره بر زمان کیلدی، بودین مبین نک حکمت و مقصدین بلگانلر
اولدیلر، آنلر نک یاوز قالدقلری، عمومی فائدهلرنی اوزلرینه تخصیص
ایچون جیکوب ماقتانوب هوا هوسلرین یرینه کیتروور ایچون صوغش
اوتلرین قابزدیلرده اوزلرین وغیرلرین هلاک ایتدیلر. بس آز دیلر
و آزدردیلر. الله عفو ایله گای ایدی. ایمدی مذکور دائره لردن عام
بولغان دائره لرنی ایک اخصینه قایتاررغه طر شمعق نوع انسان نک هر
بر فردینه واجب بولغان حقوق انسانیه دندر.

مثلا: انسانیه دائره سین صحبت دائره سینه، صحبتنی عائله گه قایتاروب
غایه مطلوبه بتون یریزنده کی انسانلر بر اهل بیت کبی اولسونلرده
سرور و خوش معیشت و طنچلق کبی همه نعمتلرنی تیگز بولشسونلر.
و برگه فائده لسونلر. لکن انسان، انسان اولدیغیچون حقوقین نسیان ایدر.
(فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا).

ولو منع الله الکمال ابن آدم، لخلده والله ماشاء يفعل

کمال اگر آدمگه بیرلسه ایدی - کامل آدم جنتنده چقماس ایدی.

ککش-

بونلردن

طانشوب

بولدیلر.

حکمتلری-

بندله رینه

ایلا فهم

قریش،

ویازغی

و حاللرین

فر ایده لر

بن آلوب

بن آلوب

نک برلن

فرلرینک

یتد گندن

بیله لرینک

وبو اشلر

ر قایوسین

سانیه سی،

اوکر توب

فائده لدرگه

بولوندن

اعلانات

قزاندە ۱۹۰۷ سنە دیکابر ۱۰ اندە چغا باشلاغان

سیاسی، ادبی، تجاری **اخبار** غزیتە سینە آبونە دفتری آچقدەر.
«اخبار» غزیتە سی سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، ادبی و دینی مسئلەلر دە
برنجی درجە دە اولان اهل قلمنک اثرلری ایله تزیین ایدله چکدر.
غزیتە حاضرده هفته دە ۳ دفعه چیغادر.

بهاسی: یلغه ۵ صوم، ۶ آیغه ۲ صوم ۵۰ تین، ۳ آیغه ۱ صوم ۳۰ تین، ۱ آیغه ۴۵ تیندر.
اداره خانەسی قزاندە «بلغار» ۶-۷ نچی نومرلر دە.

محرر و ناشری حارث فیض اللین.

Казань. №№ „Болгарь“ ред. газ. „Эхбарь“

پیتر بورغده **نور** چیقان

غزته سینە آبونە دفتری آچیق.

غزته مز **علی الترتیب** هفته ده شهیدیه بر مرتبه چغوب،
دوما، آنک مجلسلرین، **مسلمان** وکیلر مز نک اشلرندن، همدە
عموما پایتخت **پیتر بورغ نک ایک صوک**، یا کفی خبرلرین
یازوب تور اچقدەر.

دوماده غزته مز اوچون **خصوصی** اورون **تعیین** ایدیلدی

سنه لك بهاسی ۳ روبله، یارم سنه یه ۱ روبله ۵۰ تین.

اوچ آیغه ۱ روبله.

فقیر علماء همدە معلم و شاگردلر گه سنه لك بهاسی ۲ روبله در.

Адрес: С. Петербургъ, Мойка 22. „Нуръ“